

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/251
KARAR NO : 2021/255
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun uyarınca i yerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ili kin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : K. Gıda Mamulleri n .Taah.Tur.Day.Tük.Mal.San. ve Tic. Ltd. ti
Vekili : Av. S.S.G.
Davalı : Yakutiye Kaymakamı ı
Vekili : Av. B. . .

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Yakutiye Kaymakamı ının 10/11/2016 tarih ve 667 sayılı idari yaptırım kararı ile, denetim ekiplerince 11/10/2016 tarihinde davacıya ait i yerinde yapılan denetimde, tütün ürünlerinin kullanımının yasak oldu u kapalı alanlarda tütün ürünü kullanımına izin verildi i ve bu durumun bir yıl içinde i lenen üçüncü tekerrür (dördüncü ihlal) oldu unun tespit edildi inden bahisle, 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2. maddesinin ilgili fıkraları gere i kapalı alanda tütün ürünü tüketilmemesine ili kin yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesi fiiline istinaden, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca bahsedilen i yerinin 10 gün süreyle kapatılmasına karar verilmi tir.

2. Davacı vekili, idari yaptırım kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmı tir.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. dari Yargıda

3. Erzurum 1. dare Mahkemesi 27/09/2017 tarihli ve E.2016/2633, K.2017/2738 sayılı kararı ile, davayı esastan inceleyerek dava konusu i lemin iptaline karar vermi , verilen karara davalı vekilince itiraz edilmi tir.

4. Erzurum Bölge dare Mahkemesi 3. dari Dava Dairesi 03/12/2019 tarihli ve E.2018/933, K.2019/1372 sayılı kararı ile, konu ile ilgili Uyu mazlık Mahkemesinin emsal bir kararı gösterilerek, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı nedeniyle *i yerinin 10 gün süre ile kapatılmasına* ili kin i leme kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle Erzurum 1. dare Mahkemesinin bahsedilen kararının kaldırılmasına karar vermi tir.

5. Erzurum 1. dare Mahkemesi 27/12/2019 tarihli ve E.2019/1511, K.2019/1722 sayılı kararı ile, Uyu mazlık Mahkemesinin emsal kararlarında belirtilen gerekçeler ile davanın görüm ve çözümünde, 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermi , verilen karar itiraz edilmeden kesinle mi tir.

6. Davacı vekili, bu kez aynı istemle adli yargı yerine ba vuruda bulunmu tur.

B. Adli Yargıda

7. Erzurum 2. Sulh Ceza Hâkimli i 06/07/2020 tarihli ve D. No.2020/471 sayılı kararı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesi uyarınca ba vurunun çözümünün idari yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle görevsizlik kararı vermi , ayrıca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar vermi , itiraz edilmeyen karar kesinle mi tir.

III. LG L HUKUK

8. 4207 sayılı Kanun'un "*Ceza hükümleri*" ba lı 1 altında düzenlenen 5. maddesinin ikinci fıkrası öyledir:

"(De i ik: 13/2/2011-6111/202 md.) 2. maddenin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve be inci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen i letme sorumlularına, mahalli mülki amir tarafından bin Türk Lirasından be bin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir."

9. On altıncı fıkrası öyledir:

"(Ek: 13/2/2011-6111/202 md.; De i ik: 24/5/2013-6487/27 md.) Bu maddedeki cezaları gerektiren füllerin bir yıllık dönemde tekerrürü hâlinde idari para cezası bir kat; ikinci tekerrürü hâlinde iki kat artırılarak verilir. Aynı dönemdeki üçüncü tekerrürde de i yeri on günden bir aya kadar kapatılır."

10. "*Tütün ürünlerinin yasaklanması*" ba lı 1 altında düzenlenen 2. maddesinin birinci fıkrası öyledir:

*"Tütün ürünleri; a) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında,
b) Koridorları dahil olmak üzere her türlü e itim, sa lık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, e lence ve benzeri amaçlı özel hukuk ki ilerine ait olan ve birden çok ki inin girebilece i (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında,
c) (De i ik: 24/5/2013-6487/26 md.) Hususi araçların sürücü koltukları ile taksi hizmeti verenler dâhil olmak üzere karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu ta ima araçlarında,
ç) Okul öncesi e itim kurumlarının, dershaneler, özel e itim ve ö retim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta ö renim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında,
d) Özel hukuk ki ilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi e lence hizmeti verilen i letmelerde,
tüketilemez..... "*

11. 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kanun'un 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle de i tirilen 3. maddesi öyledir:

“ (1) Bu Kanunun;

a) darî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”;

12. 16. maddesi öyledir:

“(1) Kabahatler karılı ında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) darî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir”;

13. 19. maddesi öyledir:

“(1) Diğer kanunlarda kabahat karılı ında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyriüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değilse saklıdır”;

14. Kanun'un “Ba vuru yolu” başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası öyledir:

“ dari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmemiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

16. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, “Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.” hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

17. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye ba layan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli oldu u kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurur ve elindeki i in incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesinin karar vermesine de in erteler" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait oldu unu belirten gerekçeli bir karar ile do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ına sahiptir. u kadar ki, ba vuru kararının, görev konusunda Uyu mazlık Mahkemesince karar verilmesine de in i in incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

18. Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyu mazlı ı do ması halinde her iki yargı merciince i ten el çekilmi oldu undan ba vurma iradesini davanın taraflarına bırakmı iken, bu yöneme nazaran daha kısa zamanda çözüme ula ılmasını amaçladı ı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, i ten el çekmeden do rudan Uyu mazlık Mahkemesine ba vurma olana ını tanımlı tır.

19. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemi ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmi tir.

20. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yöneme uymamakta ise de, davanın taraflarınca ba vuruda bulunulmadı ı gözetilerek, Sulh Ceza Hakimli ince re'sen yapılan ba vurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında oldu unun kabulü ile Uyu mazlık Mahkemesinin önüne gelmi bulunan görev uyu mazlı ının çözüme kavu turulması, gerek dava ekonomisine gerek Uyu mazlık Mahkemesinin kurulu amacına uygun olaca ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gere i görü ülüp dü ünüldü:

22. Dava, 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca davacıya ait i yerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ili kin olarak verilen idari yaptırım kararının iptali istemiyle açılmı tır.

23. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anla ılmaktadır.

24. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında, idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde

görürece i kurala ba lanmı , bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkard ı ba lantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandı ı ifade edilmi tir.

25. 19/12/2006 tarihinde yürürlü e giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmamas ı halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı ancak; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i anla ılmaktadır.

26. Uyu mazlık Mahkemesi'nce, idari para cezas ı yönünden olu an olumsuz görev uyu mazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmi olması ve dosya içeri inden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildi inin anla ılması halinde; idari para cezasına ili kin kararın hukuka aykırılı ı iddiasının da, idari yargı yerinde görülece i sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmi tir.

27. Olayda, davacıya ait i yerinin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrasına dayanılarak ve bu fıkroda öngörülen sürele uygun olarak süresiz de il, belirli bir süre için *10 gün* kapatılmasına ili kin idari yaptırım kararının; 5326 sayılı Kanun'un "*Saklı tutulan hükümler*" ba lı m ı ta ıyan 19. maddesinde, "*di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için, yerinin kapatılmasıgibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklıdır*" denilerek, ilgili kanununda, bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapıncaya kadar saklı tutulan, ba ka bir deyi le, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri oldu u, 4207 sayılı Kanun'un ilk kez, 13/02/2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 202. maddesiyle, daha sonra 24/05/2013 tarih ve 6487 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle de i tirilerek yeniden düzenlendi i ve *i yerinin belirli bir süre için kapatılmasına* ili kin karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi i anla ılmı tır.

28. Görev kuralları kamu düzenine ili kin oldu undan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak do mayaca ı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmi e de etkili olaca ı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

29. Davanın açıldı ı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmi ise, (davanın açıldı ı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekece i; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de i ikli in yürürlü e girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanaca ına dair intikal hükümlerinin varlı ı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyece i açıktır.

30. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmı , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

31. ncelenen uyu mazlıkta, davacıya ait i yerinin 4207 sayılı Kanun'un 5. maddesinin on altıncı fıkrası uyarınca ve bu fıkrada öngörülen sürelerle uygun olarak süresiz de il, belirli bir süre için 10 gün kapatılmasına ili kin idari yaptırım kararının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, önce 13/02/2011 tarih ve 6111 sayılı Kanun'un 202. maddesiyle, daha sonra 24/05/2013 tarih ve 6487 sayılı Kanun'un 27. maddesiyle, 4207 sayılı Kanun'da yapılan de i ikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendi i ve bu haliyle, 4207 sayılı Kanun'da dava konusu idari yaptırıma kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemenin yer almadı ı anla ılmı tır.

32. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı belirtildi inden, i yerinin 10 gün süre ile kapatılmasına ili kin karara kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

33. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Erzurum 2. Sulh Ceza Hâkimli ince 2247 sayılı Kanun'un 19. madde kapsamında yapıldı ı kabul edilen 06/07/2020 tarihli ve D. No.2020/471 sayılı ba vurunun reddi ile verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Erzurum 2. Sulh Ceza Hâkimli ince 2247 sayılı Kanun'un 19. madde kapsamında yapıldı ı kabul edilen 06/07/2020 tarihli ve D. No.2020/471 sayılı BA VURUNUN REDD ile VER LEN GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN